

ПРЕДЛАГАЧ: Влада на Република Македонија

ПРЕТСТАВНИЦИ:

Антонио Милошоски,
Министер за надворешни работи

Зоран Петров,
Заменик на министерот за
надворешни работи

Миле Јанакиески,
Министер за транспорт и врски

Љупчо Димовски,
Заменик на министерот за
транспорт и врски

ПОВЕРЕНИЦИ:

Зоран Крстевски,
в.д. директор на Агенцијата за
цивилно воздухопловство

Елизабета Ѓорѓиева,
Државен советник
во Министерството за надворешни
работи

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

за ратификација на Спогодбата помеѓу Владата на Република Македонија и
Владата на Црна Гора за редовен воздушен сообраќај

Скопје, февруари 2009 година

Република Македонија
ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
Бр.19-709/1
17.02.2009 година
Скопје

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СОБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
СКОПЈЕ

Примено		02-03-2009	
Орг. един.	Број	Прилог	Вредност
	07	1238/A	

ДО ПРЕТСЕДАТЕЛОТ НА СОБРАНИЕТО НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

СКОПЈЕ

Врз основа на членот 91, алинеја 2 од Уставот на Република Македонија, членот 188, став 2 и 3 и членот 189, став 1 од Деловникот на Собранието на Република Македонија, Владата на Република Македонија Ви поднесува Предлог-закон за ратификација на Спогодбата помеѓу Владата на Република Македонија и Владата на Црна Гора за редовен воздушен сообраќај, што го утврди на седницата, одржана на 17.02.2009 година.

За претставници на Владата на Република Македонија во Собранието се определени м-р Антонио Милошоски, министер за надворешни работи, Миле Јанакиески, министер за транспорт и врски, Зоран Петров, заменик на министерот за надворешни работи и Љупчо Димовски, заменик на министерот за транспорт и врски, а за повереници Зоран Крстевски, директор на Агенцијата за цивилно воздухопловство и Елизабета Ѓорѓиева, државен советник во Министерството за надворешни работи.

ЗАМЕНИК НА ПРЕТСЕДАТЕЛОТ
НА ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

м-р Зоран Ставрски

Подготвил: Љубица Р.Димовска
Контролирал: Митра Сласовска
Одобрил: Стојан Тодоров

ПРЕДЛОГ НА ЗАКОН

за ратификација на Спогодбата помеѓу Владата на Република Македонија и Владата на Црна Гора за редовен воздушен сообраќај

Член 1

Се ратификува Спогодбата помеѓу Владата на Република Македонија и Владата на Црна Гора за редовен воздушен сообраќај, потпишана во Подгорица, на 25 декември 2008 година.

Член 2

Спогодбата во оригинал, на македонски, црногорски и англиски јазик, гласи:

СПОГОДБА
ПОМЕЃУ ВЛАДАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
И
ВЛАДАТА НА ЦРНА ГОРА
ЗА ВОЗДУШЕН СООБРАЌАЈ

Владата на Република Македонија и Владата на Црна Гора (во понатамошниот текст „договорни страни“),

Како страни на Конвенцијата за меѓународно цивилно воздухопловство, отворена за потпишување во Чикаго на 7-ми декември 1944 година,

Сакајќи да склучат Спогодба со цел да се воспостави редовен воздушен сообраќај помеѓу нивните територии,

СЕ ДОГОВОРИЈА ЗА СЛЕДНОВО:

Член 1
Дефиниции

За целите на оваа Спогодба, освен ако поинаку не е определено, поимот:

1. „Конвенција“ значи, Конвенција за меѓународно цивилно воздухопловство, отворена за потпишување во Чикаго на 7-ми декември 1944 година, и вклучува:
  - а) секаков Анекс или измена или дополнување на истата, усвоен согласно член 90 од Конвенцијата доколку ваквиот Анекс или измена или дополнување во даден период се важечки за двете договорни страни; и
  - б) секаква измена или дополнување која е влезена во сила согласно член 94 од Конвенцијата и која е ратификувана од страна на двете договорни страни;

2. „Спогодба“ значи, оваа Спогодба, нејзините Анекси и Додатоци, како и секоја измена и дополнување на истите;
3. „Воздухопловни власти“ значи, воздухопловните власти на двете договорни страни и кое било лице или орган овластени за вршење на функциите кои ги вршат горе-споменатите власти;
4. „Определен авиопревозник“ значи авиопревозник кој е определен и овластен согласно член 3 од оваа Спогодба;
5. „Договорен сообраќај“ значи секаков воздушен сообраќај кој се врши на линиите утврдени во Анексот на оваа Спогодба, за превоз на патници, багаж, стока и пошта, одделно или во комбинација;
6. „Капацитет“ значи:
  - а) кога се однесува на воздухоплов, корисната носивост на тој воздухоплов која е на располагање на една линија или на дел од линија;
  - б) кога се однесува на конкретно определен воздушен сообраќај, капацитетот на воздухопловот кој се користи за тој сообраќај помножен со бројот на летовите кои ги врши воздухопловот во даден период на една линија или на дел од линија;
7. „Територија“ кога се однесува на држава, го има значењето кое му е дадено во член 2 од Конвенцијата;
8. „Воздушен сообраќај“, „меѓународен воздушен сообраќај“, „авиопревозник“ и „запирање за непревознички цели“ го имаат значењето кое им е дадено во член 96 од Конвенцијата;
9. „Надоместоци за корисниците“ значи, согласно член 11 од оваа Спогодба, надоместоците кои им се наметнуваат на авиопревозниците за користење на аеродромите или аеродромските инсталации, техничките и други уреди и услуги, како и надоместоци за навигацијата опрема, средствата за воздухопловно обезбедување и за комуникациски услуги.
10. „Резерви“ значи, артикли од потрошувачка природа наменети за користење или продавање во воздухоплов за време на лет, вклучувајќи ги и резервите во авионското бифе.

Член 2

Давање на сообраќајни права

Секоја договорна страна и ги дава на другата договорна страна правата утврдени со оваа Спогодба за вршење меѓународен воздушен сообраќај преку определени авиопревозници на другата договорна страна, и тоа:

- a) право да прелетуваат преку територијата на другата договорна страна без слетување;
- b) право да запираат на територијата на другата договорна страна заради непревознички цели; и
- v) право да запираат на територијата на другата договорна страна во места утврдени во Анексот на оваа Спогодба заради земање на патници, стока или пошта во меѓународниот воздушен сообраќај, посебно или заедно.

Ниедна одредба од овој член не му дава право на определениот авиопревозник или авиопревозници на едната договорна страна да земаат, на територијата на другата договорна страна, патници, нивен багаж, стока или пошта кои се превезуваат за надоместок меѓу места на територијата на едната или другата договорна страна.

Во случај на вооружен судир, политички немири, посебни или невообичаени околности, кога определениот авиопревозник на една договорна страна не е во можност да врши сообраќај на својата редовна линија, другата договорна страна прави се што може за да и овозможи непрекинато одржување на овој сообраќај преку поволни, привремени аранжмани.

Член 3

Определување и дозвола за вршење сообраќај

Секоја договорна страна има право да определи еден или повеќе авиопревозници за вршење на договорениот сообраќај на утврдените линии како и да го повлече или измени ова определување по писмен пат и за тоа да ја информира другата договорна страна по дипломатски пат. По приемот на ваквото определување, надлежните власти на другата договорна страна, согласно одредбите од овој член, му издаваат на определениот авиопревозник соодветна дозвола за вршење на сообраќај.

Воздухопловните власти на една договорна страна, пред да ја издадат соодветната дозвола за вршење сообраќај, имаат право да бараат од авиопревозникот определен од другата договорна страна да ги увери

дека е квалификуван да ги исполни условите пропишани со законите и прописите кои вообичаено ги применуваат овие власти за вршење на меѓународен воздушен сообраќај во согласност со одредбите од Конвенцијата.

Секоја договорна страна има право да одбие да ја издаде дозволата за вршење на сообраќај наведена во овој член или да постави услови какви што смета дека се неопходни за да може определен авиопревозник да ги користи правата наведени во член 2 од оваа Спогодба, секогаш кога таа договорна страна не е уверена дека мнозинскиот дел на сопственичките права и ефикасната контрола на тој авиопревозник се во рацете на договорната страна која го определува авиопревозникот или на нејзини државјани.

Во секое време, откако се исполнети условите од овој член, така определен и овластен авиопревозник може да отпочне со вршење на договорениот сообраќај, под услов дека сообраќајот нема да се врши доколку не е утврден редот на летање, согласно член 12 од оваа Спогодба.

Член 4

Повлекување на дозволата за вршење сообраќај

Секоја договорна страна има право да ја повлече дозволата за вршење сообраќај или да го суспендира користењето на правата утврдени во член 2 од оваа Спогодба од страна на авиопревозникот кој е определен од другата договорна страна, или да постави такви услови за кои смета дека се неопходни за користење на овие права, секогаш кога:

- а) ваквиот авиопревозник не може да докаже дека е квалификуван да ги исполни условите пропишани со законите и прописите кои овие власти редовно и разумно ги применуваат во вршењето на меѓународен воздушен сообраќај, согласно Конвенцијата;
- б) ваквиот авиопревозник не се придржува кон законите и/или прописите на договорната страна која ги дава овие права, или
- в) авиопревозникот на кој било друг начин не го врши договорениот сообраќај согласно условите пропишани со оваа Спогодба.

Освен ако итното суспендирање, повлекување или поставување на условите наведени во став 1 од овој член е неопходно заради спречување на понатамошно кршење на закони или прописи, тоа право се користи само по извршени консултации со другата договорна страна. Во ваков случај, консултациите започнуваат во рок од четириест и пет (45) дена од денот на поднесување на барањето за консултации од која било договорна страна.

Член 5
Применливост на закони и прописи

Законите и прописите на една договорна страна кои се однесуваат на влез, престој, или заминување од нејзината територија на воздухоплов вклучен во меѓународниот воздушен сообраќај и во врска со работата и сообраќајот на тој воздухоплов над нејзината територија, се применуваат на одредениот авиопревозник на другата договорна страна при неговиот влез на таа територија.

Законите и прописите на една договорна страна за влез, престој и заминување од нејзината територија кои се однесуваат на постапките за пасошка, царинска и парична контрола, како и карантин, ќе се применуваат и на одредениот авиопревозник на другата договорна страна и на неговиот екипаж, патници, стока и пошта.

Патниците, багажот, стоката и поштата во директен транзит преку територијата на една договорна страна кои не ја напуштаат зоната на аеродромот определена за таа намена, ќе подлежат само на упростена контрола, освен во однос на мерките на обезбедување од акти на насилство, воздухопловно пиратство и криумчарење на недозволените супстанции и радиоактивни материјали.

Багажот, стоката и поштата во директен транзитен превоз се ослободени од царински и други слични давачки.

Член 6
Признавање на уверенија и дозволи

Уверенијата за пловидбеност, уверенијата за оспособеност и дозволите кои ги издала или признала за важечки една од договорните страни, а кои се уште се во сила, другата договорна страна ги признава за важечки заради вршење на сообраќајот договорен со оваа Спогодба, под услов барањата согласно кои овие уверенија и дозволи се издадени или признати за важечки да се еднакви или над минималните стандарди кои се или можат да се утврдат согласно Конвенцијата.

Секоја договорна страна го задржува правото, кога се работи за летање преку нејзината територија, да одбие да ги признае за важечки уверенијата за оспособеност и дозволите кои се издадени на нејзини државјани или кои се сметаат за важечки од страна на другата договорна страна или која било друга земја.

Доколку правата или условите од дозвоите или уверенијата на кои се однесува став 1 погоре и кои се издадени од воздухопловните власти на една договорна страна на кое било лице или определен авиопревозник односно воздухоплов кој го врши договорениот сообраќај на

определените линии, дозволуваат отстапување од стандардите утврдени со Конвенцијата, а ова отстапување е евидентирано во Организацијата за цивилно воздухопловство, воздухопловните власти на другата договорна страна имаат право да бараат консултации со воздухопловните власти на таа договорна страна, согласно член 14 од оваа Спогодба, со цел да се уверат дека практиката која е во прашање е прифатлива за нив. Неможноста да се постигне задоволителна усогласеност претставува основа за примена на Член 4 од оваа Спогодба.

Член 7 Безбедност

Секоја договорна страна може во секое време, да побара консултации во врска со стандардите за безбедност поврзани со воздухопловниот екипаж, воздухопловите и работењето на определениот авиопревозник. Овие консултации се одржуваат во рок од 30 дена од тоа барање.

Доколку по овие консултации, една договорна страна смета дека другата договорна страна не ги применува и одржува ефективно стандардите за безбедност во овие области, кои се барем еднакви со минималните стандарди кои во тоа време се утврдени согласно Конвенцијата, првата договорна страна ја известува другата договорна страна за тие наоди како и за чекорите кои се сметаат за неопходни истите да бидат во согласност со минималните стандарди, и другата договорна страна ќе преземе соодветно дејство да ги поправи истите. Ако другата договорна страна не преземе такво соодветно дејство во рок од 15 дена или подолг период кој може да се договори, тоа ќе претставува основа за примена на член 4 од оваа Спогодба.

По исклучок на должностите наведени во член 33 од Конвенцијата, договорено е секој воздухоплов со кој авиопревозникот или авиопревозниците на една договорна страна вршат сообраќај до или од територијата на другата договорна страна да може, додека се наоѓа на територијата на другата договорна страна, да подлежи на испитување од страна на овластени претставници на другата договорна страна, како внатре така и околу воздухопловот, за да се провери важноста на документите за воздухопловот и оние на неговиот екипаж, како и очигледната состојба на воздухопловот и неговата опрема (во овој член таканаречена „проверка на платформа“), под услов проверката да не предизвика неразумно доцнење.

Ако која било таква проверка на платформа или серија од проверки на платформа даде повод за:

- a) Сериозна загриженост дека воздухоплов, или работата на воздухопловот, не е усогласена со минималните стандарди утврдени во тоа време согласно Конвенцијата, или
- b) Сериозна загриженост дека постои недостаток од ефективна примена и одржување на стандардите за безбедност утврдени во тоа време согласно Конвенцијата,

договорната страна која го врши прегледот, за целите на член 33 од Конвенцијата, слободно може да заклучи дека условите под коишто се издадени и признаени уверенијата или дозволите за тој воздухоплов или за екипажот на тој воздухоплов се важечки, или дека условите под кои се врши сообраќај со тој воздухоплов не се еднакви на, или не се над минималните стандарди утврдени согласно Конвенцијата.

Во случај кога претставници на авиопревозник или авиопревозници одбиваат пристап за вршење на преглед на платформа на воздухоплов со кој вршат сообраќај авиопревозник или авиопревозници на една договорна страна, согласно став 3 од овој член, другата договорна страна има право да заклучи дека настанала сериозната загриженост наведена во став 4 од овој член и да донесат заклучоци какви што се наведени во тој став.

Секоја договорна страна го задржува правото да ја суспендира или измени дозволата за вршење сообраќај на авиопревозник или авиопревозници на другата договорна страна, веднаш штом првата договорна страна ќе утврди врз основа на преглед на платформа, серија прегледи на платформа, одбивање пристап за преглед на платформа, консултации или на друг начин дека преземањето на неопходно дејство е суштествено за безбедноста на вршењето на сообраќај на еден авиопревозник.

Кое било дејство преземено од една договорна страна согласно овој член, се прекинува веднаш по престанокот на причините кои биле основа за преземање на дејството.

Член 8 Воздухопловно обезбедување

Во согласност со правата и обврските според меѓународното право, договорните страни потврдуваат дека нивната меѓусебна обврска да ја штитат безбедноста на цивилното воздухопловство од дејствија на незаконско постапување претставува составен дел на оваа Спогодба. Без ограничување на општите поставки на нивните права и обврски согласно меѓународното право, договорните страни особено постапуваат согласно одредбите на Конвенцијата за кривични и некои други дела сторени во воздухоплов, потпишана во Токио на 14

септември 1963 година, Конвенцијата за спречување на незаконско преземање на воздухоплов, потпишана во Хаг на 16 декември 1970 година и Конвенцијата за спречување на незаконски дејствија против безбедноста на цивилното воздухопловство, потпишана во Монреал на 23 септември 1971 година, Протоколот за сузбивање на незаконски дејствија на насилство на аеродромите кои се користат во меѓународното цивилно воздухопловство, потпишан во Монреал на 24 февруари 1988 година, како и кои било други конвенции во врска со обезбедувањето на цивилното воздухопловство кои можат да станат задолжителни за двете договорни страни.

Договорните страни, на барање, ја даваат сета неопходна помош заради спречување на дејствија за незаконско преземање на цивилни воздухоплови и други незаконски дејствија против безбедноста на тие воздухоплови, нивните патници и екипаж, аеродромите и навигациската опрема, како и секаква друга закана за обезбедувањето на цивилното воздухопловство.

Договорните страни во своите меѓусебни односи постапуваат согласно прописите за воздухопловно обезбедување утврдени од страна на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство, а кои се именувани како Анекси кон Конвенцијата; тие ќе бараат операторите на воздухопловите во нивниот регистар, операторите на воздухопловите кои имаат место на претежно вршење на дејноста или седиште на нивна територија и операторите на аеродромите на нивна територија, да постапуваат согласно таквите прописи за воздухопловно обезбедување.

Секоја договорна страна се согласува дека од тие оператори на воздухоплови може да бара тие да се придржуваат кон прописите за воздухопловно обезбедување наведени во овој член, кои другата договорна страна ги бара за влез во, заминување од, или престој на територијата на таа друга договорна страна. Секоја договорна страна обезбедува дека на нејзината територија ефикасно ќе се применуваат соодветни мерки за заштита на воздухопловите и за преглед на патници, екипаж, рачен багаж, багаж, стока и резервите на воздухопловите пред и за време на влегувањето во воздухопловот и натоварувањето. Секоја договорна страна со позитивен пристап го разгледува секое барање на другата договорна страна за оправдани специјални мерки за обезбедување заради спречување на посебна закана.

Во случај на инцидент или опасност од инцидент за незаконско преземање на цивилни воздухоплови, или некои други незаконски дејствија против безбедноста на патници, екипажи, воздухоплови, аеродроми или воздухопловна навигациска опрема, договорните страни си помагаат една на друга со тоа што ќе ја олеснат меѓусебната комуникација, како и со други соодветни мерки наменети за брзо и безбедно отстранување на инцидентот или опасноста од истиот.

Член 9

Комерцијални активности и пренос на средства

Определените авиопревозници на секоја договорна страна имаат право да отворат свои претставништва на територијата на другата договорна страна, согласно националното законодавство на таа договорна страна.

Определените авиопревозници на секоја договорна страна имаат право, согласно законите и прописите на другата договорна страна кои се однесуваат на влегувањето, престојот и вработувањето, да донесат и да одржуваат на територијата на другата договорна страна, раководен, продажен, технички, оперативен и друг стручен персонал кој е неопходен за давање на воздушен сообраќај.

Секоја договорна страна им дава право на определените авиопревозници на другата договорна страна, да се вклучат во продажба на воздушен превоз на територијата на другата договорна страна, во било која валута, директно или преку посредници и секое лице има право да купува ваков превоз согласно националните закони и прописи.

Секоја договорна страна им дава право на определените авиопревозници на другата договорна страна, на нивно барање и во согласност со националните прописи кои се во сила, по намирување на трошоците да вршат трансфер до својата земја на вишокот од средствата заработени од превоз на патници, стока и пошта со договорениот сообраќај на територијата на другата договорна страна.

Доколку една договорна страна наметне ограничувања во врска со трансферот на вишокот средства на определените авиопревозници на другата договорна страна, другата договорна страна, исто така, има право да им наметне исти ограничувања на определените авиопревозници на другата договорна страна.

Член 10

Царински и други давачки

Воздухопловите со кои определените авиопревозници на една договорна страна вршат меѓународен воздушен сообраќај, како и нивната редовна опрема, горивото и маслата, резервите во воздухопловот (вклучувајќи храна, пијалоци и алкохол и тутун), по пристигнувањето на територијата на другата договорна страна се ослободуваат од сите увозни ограничувања, данок на имот, капитални даноци, царински давачки, акцизни такси и слични наплати, под услов оваа опрема и резервите да останат во воздухопловите додека се на територијата.

Исто така, се ослободуваат од таксите, тарифите, даноците, давачките и наплатите предвидени во став 1 од овој член, со исклучок на давачките кои се засновани на трошоците за извршените услуги:

- а) резервите за воздухопловот кои се внесени или набавени на територијата на договорна страна со цел истите да ги користи воздухоплов на заминување, на определен авиопревозник на другата договорна страна, заради вршење меѓународен воздушен сообраќај;
- б) земната опрема и резервните делови кои се внесуваат на територијата на договорна страна за одржување и поправка на воздухопловите кои определениот авиопревозник на другата договорна страна ги користи за меѓународен воздушен сообраќај;
- в) горивото и маслата кои се внесуваат или набавуваат на територијата на договорната страна за употреба во воздухопловот на определениот авиопревозник на другата договорна страна со кој се врши меѓународен воздушен сообраќај, дури и тогаш кога овие набавки треба да се искористат на дел од патувањето кое се врши над територијата на договорната страна во која се внесени во воздухопловот.

Опремата и набавките од став 2. точките а), б) и в) од овој член, може да се побара да се чуваат под надзор или контрола од страна на соодветните власти.

Редовната опрема на воздухопловот, како и материјалите и набавките кои вообичаено се чуваат во воздухоплов на определен авиопревозник на која било договорна страна, може да се истоварат на територијата на другата договорна страна само со одобрение на царинските власти на таа договорна страна. Во тој случај, тие можат да се стават под надзор на горенаведените власти до нивното повторно извезување или отстранување на некој друг начин, согласно царинските прописи.

Предметите на определениот авиопревозник на која било договорна страна, кои се внесуваат на територијата на другата договорна страна, авиобилетите, воздушните товарни листови, како и печатениот рекламен материјал на авиопревозникот се ослободени од секакви царински давачки и инспекциски такси, како и други обврски и наплати.

Багажот, стоките и поштата во директен транзит се ослободени од царински и секакви други давачки и такси.

Исто така, од царинските давачки и/или такси се ослободени:

- а) телекомуникациската опрема, како опрема за пренос на податоци и друга безжична опрема која се користи на аеродромот;
- б) компјутерската опрема на авиопревозникот која се користи исклучиво за резервации и оперативни цели.

Член 11

Надоместоци за корисниците

Надоместоците за користење на аеродромите, аеродромските инсталации, техничките уреди и услуги, како и надоместоците за воздухопловна навигација или средствата за воздухопловно обезбедување и/или комуникациските услуги, нужно е да бидат усогласени со ценовникот кој е утврден од страна на секоја договорна страна за нејзината територија согласно националното законодавство и Член 15 од Конвенцијата.

Член 12

Регулирање на капацитетот и одобрување на редот на летање

Определените авиопревозници на договорните страни имаат правичен и еднаков третман, со цел да уживаат еднакви можности во вршењето на договорениот сообраќај на утврдените линии.

При вршењето на договорениот сообраќај, определените авиопревозници на секоја договорна страна ги има предвид интересите на определените авиопревозници на другата договорна страна за да не влијае негативно на сообраќајот кој истиот го врши на целите линии или на дел од тие линии.

Основната цел на договорениот сообраќај кој го даваат определените авиопревозници на договорните страни е со разумен фактор на оптоварување или соодветен капацитет за задоволување на тековната и разумно предвидената побарувачка за превоз на патници, стоки и пошта меѓу териториите на двете договорни страни.

Капацитетот кој се обезбедува, вклучувајќи ги фреквенциите на летовите и типовите на воздухоплови кои определените авиопревозници на договорните страни ги користат за договорениот сообраќај, се одобруваат од страна на воздухопловните власти.

Определените авиопревозници на секоја договорна страна, редот на летање го поднесуваат на одобрување до воздухопловните власти на другата договорна страна, најдоцна 30 дена пред отпочнувањето на сообраќајот на определените линии. Во посебни случаи, ова временско ограничување може да биде намалено доколку тоа го одобрат горенаведените власти.

Член 13 Статистички податоци

Воздухопловните власти на која било договорна страна им доставуваат на воздухопловните власти на другата договорна страна, на нивно барање, периодични или други статистички податоци кои може разумно да се бараат за да се има увид во обезбедениот капацитет на договорениот сообраќај на определените авиопревозници на првата договорна страна.

Член 14 Консултации

Секоја договорна страна односно нејзините власти, може во секое време да бараат консултации со другата договорна страна или нејзините власти, во врска со оваа Спогодба. Овие консултации почнуваат колку што е можно поскоро, но не подоцна од 60 дена од датумот на приемот на барањето од страна на другата договорна страна, доколку поинаку не е договорено.

Член 15 Измени и дополнувања

Доколку која било договорна страна смета дека е пожелно да се измени и дополни некоја одредба од оваа Спогодба, таа може да побара консултации со другата договорна страна во врска со измените и дополнувањата во согласност со член 14 од оваа Спогодба. Овие консултации започнуваат во рок од 60 дена од датумот на приемот на барањето, освен ако надлежните власти не се договорат да го продолжат овој рок. Вака договорените измени и дополнувања ќе влезат во сила откако ќе бидат потврдени преку размена на известувања по дипломатски пат, согласно националното законодавство.

Надлежните власти на секоја договорна страна се договораат за секакви измени и дополнувања на Анексот кон Спогодбата и истите ги потврдуваат со размена на известувања по дипломатски пат.

Член 16
Решавање на спорови

Доколку помеѓу договорните страни дојде до каков било спор околу толкувањето или примената на оваа Спогодба и нејзиниот Анекс, договорните страни најпрво настојуваат да го решат со преговори.

Доколку договорните страни не успеат да постигнат решение преку преговори, по барање на која било од страните, спорот се упатува на решавање до тричлен арбитражен суд, при што секоја договорна страна именува свој арбитер, а тие двајцата го именуваат третиот. Секоја договорна страна именува арбитер во рок од шеесет (60) дена од датумот на приемот на известувањето од другата договорна страна, по дипломатски пат, со кое се бара решавање на спорот со арбитража на ваков суд, а именувањето на третиот арбитер се врши во нареден период од шеесет (60) дена. Ако која било од договорните страни не успее да именува арбитер во определените рок, секоја од договорните страни има право да побара од претседателот на Советот на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство да именува арбитер или арбитри во зависност од случајот; Доколку претседателот на Советот на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство е државјанин на која било од договорните страни, барањето се упатува до потпретседателот на Советот, а доколку и тој е државјанин на некоја од страните, од искусен член на Советот кој не е државјанин на ниту една од договорните страни, се бара да ги изврши именувањата.

Судот самиот ја утврдува својата постапка.

Секоја договорна страна ги сноси трошоците за својот именуван арбитер.

Трошоците на арбитражниот суд се делат подеднакво меѓу договорните страни.

Договорните страни ја извршуваат одлуката или пресудата на арбитражниот суд.

Член 17
Престанок на Спогодбата

Која било договорна страна може во секое време да достави писмено известување по дипломатски пат до другата договорна страна за својата одлука да ја откаже оваа Спогодба. Ова известување истовремено се доставува и до Меѓународната организација за цивилно воздухопловство.

Во тој случај, оваа Спогодба престанува да важи дванаесет (12) месеци од датумот кога другата договорна страна го примила известувањето, освен ако известувањето не се повлече со договор на договорните страни, пред истекот на овој рок. Ако другата договорна страна не го потврди приемот на ова известување, се смета дека истото го добила по истекот на четиринаесет (14) дена од приемот на неговата копија во Меѓународната организација за цивилно воздухопловство.

Член 18

Усогласеност со мултилатерални конвенции

Во случај да се склучи мултилатерална конвенција или спогодба во врска со воздушниот сообраќај на која обеите договорни страни и пристапиле, оваа Спогодба ќе се менува за да биде во согласност со одредбите на таквата конвенција или спогодба.

Во случај кога само една од страните пристапила кон мултилатерална конвенција или спогодба во врска со воздушен сообраќај, ќе се организираат консултации меѓу двете договорни страни.

Член 19

Регистрација

Оваа Спогодба и сите нејзини измени и дополнувања, ќе бидат регистрирани во Советот на Меѓународната организација за цивилно воздухопловство од страна на Владата на Црна Гора.

Член 20

Влегување во сила

Оваа Спогодба влегува во сила на денот на приемот на последното известување, доставено по дипломатски пат, со кое договорните страни на Спогодбата меѓусебно се известуваат дека се исполнети внатрешно правните услови за нејзино влегување во сила.

Оваа Спогодба ќе се применува привремено, по нејзиното потпишување.

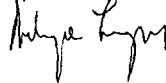
КАКО ПОТВРДА НА ГОРЕНАВЕДЕНОТО, долупотпишаните, прописно овластени од страна на нивните Влади, ја потпишаа оваа Спогодба.

ПОТПИШАНА во Подгорица на 25 декември 2008 година, во два оригинални примероци, секој од нив на македонски, црногорски и англиски јазик, при што сите текстови се со подеднаква важност. Во случај на разлики во толкувањето, ќе преовлада текстот на англиски јазик.

ЗА ВЛАДАТА НА
РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ЗА ВЛАДАТА НА
ЦРНА ГОРА

АНЕКС

- а) Авиопревозниците определени од цивилните воздухопловни власти на Република Македонија имаат право да вршат редовен воздушен сообраќај меѓу места на следните линии:

Места на поаѓање	Места помеѓу	Места на пристигање	Места понатаму
Места во Р. Македонија	ќе се определат	Места во Црна Гора	ќе се определат

- б) Авиопревозниците определени од цивилните воздухопловни власти на Црна Гора имаат право да вршат редовен воздушен сообраќај меѓу места на следните линии:

Места на поаѓање	Места помеѓу	Места на пристигање	Места понатаму
Места во Црна Гора	ќе се определат	Места во Р. Македонија	ќе се определат

- в) Сообраќајните права од петта и шеста слобода до/од местата помеѓу или понатаму, може да се користат само доколку воздухопловните власти на двете договорни страни склучат посебен договор за тоа.

- г) Определените авиопревозници на секоја договорна страна кои го вршат договорениот сообраќај можат да склучуваат Code share договори со определени авиопревозници на другата договорна страна.

Code sharing договорите се доставуваат на увид до воздухопловните власти на договорните страни.

SPORAZUM
IZMEDU
VLADE REPUBLIKE MAKEDONIJE
I
VLADE CRNE GORE
O VAZDUŠNOM SAOBRAĆAJU

Vlada Republike Makedonije i Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: "strane ugovornice

Budući da su potpisnice Konvencije o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu otvorene za potpisivanje u Čikagu 7. decembra 1944. godine;

U želji da zaključe Sporazum radi uspostavljanja i obavljanja vazdušnog saobraćaja između svojih teritorija,

DOGOVORILE SU SE O SLEDEĆEM:

Član 1.

Definicije

Za potrebe ovog Sporazuma, ako drugačije nije utvrđeno:

1) izraz "Konvencija" označava, Konvenciju o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, otvorenu za potpisivanje u Čikagu 7. decembra 1944. godine, kao i:

a) svaki Aneks ili svaku njegovu izmjenu i dopunu, usvojenu na osnovu člana 90 Konvencije, ako su te izmjene i dopune na snazi za strane ugovornice;

b) svaka izmjena i dopuna koja je stupila na snagu u skladu sa članom 94 Konvencije, ako su obje strane ugovornice potvrdile te izmjene i dopune;

2) izraz "Sporazum" označava ovaj Sporazum, njegove Aneks i Priloge, te bilo kakve izmjene i dopune istih;

3) izraz "nadležni organi za vazdušni saobraćaj" označava upravne organe za civilno vazduhoplovstvo obje strane ugovornice i svako nadležno lice odnosno organ ovlašćen da obavlja ove funkcije koje obavlja nadležni organ

4) izraz "određeni prevoznik u vazdušnom saobraćaju" označava prevoznika koji je određen i ovlašten prema odredbama člana 3 ovog Sporazuma;

5) izraz "ugovoreni saobraćaj" označava ugovoreni vazdušni saobraćaj na linijama navedenim u Aneksu ovog Sporazuma radi prevoza putnika, prtljaga, robe i pošte, odvojeno ili u kombinacijama;

6) izraz "kapacitet",

a) u odnosu na vazduhoplov, označava, plaćeni teret tog vazduhoplova koji se prevozi na jednoj liniji ili dijelu linije,

b) a izraz "kapacitet", u odnosu na ugovoreni saobraćaj, označava kapacitet vazduhoplova koji se koristi u tom saobraćaju, pomnožen s brojem letova tog vazduhoplova u određenom periodu, na jednoj liniji, ili dijelu linije,

7) izraz "teritorija" u odnosu na državu, ima značenje iz člana 2. Konvencije;

8) izrazi "vazdušni saobraćaj", "međunarodni vazdušni saobraćaj", "prevoznik u vazdušnom saobraćaju" i "zaustavljanje u nekomercijalne svrhe" imaju značenja koja su određena članom 96. Konvencije;

9) izraz "naknade korisnika" označava, shodno članu 11. ovog Sporazuma, naknade koje se naplaćuju od prevoznika u vazdušnom saobraćaju za korišćenje aerodroma, njegovih postrojenja, tehničkih i drugih sredstava i usluga, kao i naknade za korišćenje sredstava za vazdušnu plovidbu, sredstava za vazduhoplovnju bezbjednost, sredstava veze i usluga;

10) izraz „zalihe" označava predmete koji su po svojoj prirodi namijenjeni za upotrebu ili prodaju na vazduhoplovu, za vrijeme leta, uključujući i rezerve u avionskom bifeu.

Član 2.

Davanje saobraćajnih prava

Jedna strana ugovornica daje drugoj strani ugovornici prava utvrđena ovim Sporazumom radi obavljanja redovnog međunarodnog vazdušnog saobraćaja od strane određenih prevozlaca u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice i to:

a) pravo da leti bez slijetanja preko teritorije druge strane ugovornice;

b) pravo da sliječe na teritoriju druge strane ugovornice u nekomercijalne svrhe;

c) da sliječe na teritoriju druge strane ugovornice u mjestima utvrđenim Aneksom ovog Sporazuma, radi ukrcavanja putnika, tereta i pošte u međunarodnom saobraćaju, odvojeno ili u kombinaciji.

Odredbе ovog člana ne daju pravo određenom prevozniku ili prevoznicima u vazdušnom saobraćaju jedne ili druge strane ugovornice da uz naknadu ukrcava putnike, njihov prtljag, robu ili poštu koji se prevoze između mjesta na teritoriji jedne ili druge strane ugovornice.

Ako zbog oružanog konflikta, političkih smetnji ili dešavanja, posebnih ili neobičajenih okolnosti, određeni prevoznik jedne strane ugovornice, nije u mogućnosti da obavi prevoz na svojoj redovnoj liniji, druga strana ugovornica će učiniti sve što je potrebno da olakša dalje obavljanje tog prevoza preko odgovarajućih privremenih aranžmana.

Član 3.

Određivanje prevozioca i izdavanje dozvola

Svaka strana ugovornica ima pravo da odredi prevoznika ili prevoznike u vazdušnom saobraćaju za obavljanje ugovorenog saobraćaja na određenim označenim linijama i da o tome informiše diplomatskim kanalima drugu stranu ugovornicu, ali i da pismenim putem povuče ili izmjeni to obavještenje.

Po prijemu tog obavještenja, nadležni organi druge strane ugovornice, shodno odredbama ovog člana, bez odlaganja, izdaju tako određenom prevozniku, dozvolu za obavljanje saobraćaja.

Nadležni organi za vazdušni saobraćaj jedne strane ugovornice mogu, prije izdavanja dozvole za obavljanje vazdušnog saobraćaja, da zahtjevaju od prevoznika u vazdušnom saobraćaju koga je odredila druga strana ugovornica da dokaže da ispunjava uslove propisane zakonima i propisima koje ti organi primjenjuju za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja u skladu sa odredbama Konvencije.

Svaka strana ugovornica ima pravo da odbije izdavanje dozvole za obavljanje vazdušnog saobraćaja, navedene u ovom članu, ili da određenom prevozniku u vazdušnom saobraćaju, propiše uslove za korišćenje prava utvrđenih u članu 2. ovog Sporazuma, ako nije uvjerena da strana ugovornica, koja određuje prevoznika u vazdušnom saobraćaju ili njeni državljani, imaju vlasništvo znatnijeg obima i stvarnu kontrolu nad tim prevoziocem u vazdušnom saobraćaju.

Prevoznik u vazdušnom saobraćaju, određen i ovlašćen, prema odredbama ovog člana, može da otpočne obavljanje ugovorenog saobraćaja, ako je na snazi red letenja utvrđen prema odredbama člana 12. ovog Sporazuma.

Član 4.

Povlačenje dozvola za obavljanje saobraćaja

Svaka strana ugovornica ima pravo da povuče dozvolu za obavljanje saobraćaja ili da obustavi korišćenje prava utvrđenih u članu 2. ovog Sporazuma, ili da uvede uslove potrebne za korišćenje tih prava prevozniku u vazdušnom saobraćaju koga je odredila druga strana ugovornica u sledećim slučajevima:

- a) ako prevoznik u vazdušnom saobraćaju ne može da dokaže da ispunjava uslove propisane zakonima i propisima koje ti organi uobičajeno i razumno primenjuju za obavljanje međunarodnog vazdušnog saobraćaja, u skladu sa Konvencijom;
- b) ako se taj prevoznik u vazdušnom saobraćaju ne pridržava zakona i/ili propisa strane ugovornice koja daje ta prava; ili,
- c) ako prevoznik u vazdušnom saobraćaju na neki drugi način ne obavlja saobraćaj u skladu sa uslovima propisanim ovim Sporazumom.

Ako neposredno povlačenje, obustava ili uvođenje uslova navedenih u stavu 1. ovog člana, nije neophodno radi sprečavanja daljeg kršenja zakona i propisa, to pravo se koristi tek posle konsultacija sa drugom stranom ugovornicom. U tom slučaju, konsultacije će se obaviti u roku od 45 dana od podnošenja zahtjeva bilo koje strane ugovornice.

Član 5.

Primjena zakona i propisa

Zakoni i propisi jedne strane ugovornice kojima se reguliše ulazak, boravak i odlazak sa njene teritorije vazduhoplova koji obavljaju međunarodni vazdušni saobraćaj ili vazdušni saobraćaj i navigacija tih vazduhoplova dok su na njenoj teritoriji, primenjuju se i na označene prevoznike u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice.

Zakoni i propisi jedne strane ugovornice koji se odnose na dolazak na njenu teritoriju, boravak i odlazak sa te teritorije putnika, posade, robe i pošte, a koje se odnose na postupke u vezi s pasošima, carinom, valutom i zdravstvenim mjerama, primenjuju se na putnike, posadu, robu i poštu vazduhoplova određenog prevoznika u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice, dok su na njenoj teritoriji.

Putnici, prtljag i roba u direktnom tranzitu preko teritorije jedne strane ugovornice koji ne napuštaju prostor na aerodromu namjenjen za tu svrhu, podliježu samo rutinskoj kontroli, osim u pogledu mjera bezbjednosti i mjera protiv nasilja, vazdušnog piratstva i krijumčarenja kontrolisanih droga i radioaktivnog materijala. Prtljag i roba u direktnom tranzitu oslobođeni su carinskih dažbina i drugih sličnih taksi.

Član 6.

Priznavanje uvjerenja i dozvola

Uvjerenja o plovidbenosti, uvjerenja o osposobljenosti i dozvole koje je izdala, ili priznala jedna strana ugovornica, a čija važnost nije istekla, priznaje i druga strana ugovornica za potrebe obavljanja vazdušnog saobraćaja predviđenog ovim Sporazumom, pod uslovom da su zahtjevi prema kojima su ta uvjerenja ili dozvole izdati ili priznati, jednaki ili veći od minimalnih standarda, koji su utvrđeni ili mogu da se utvrde u skladu s Konvencijom.

Svaka strana ugovornica ima pravo da odbije da prizna, za letove iznad svoje teritorije, uvjerenja o osposobljenosti i dozvole, koje je njenim državljanima izdala ili ih smatra važećim druga strana ugovornica ili neka druga država.

Ukoliko se prava ili uslovi vezani za dozvole ili uvjerenja navedena u gornjem (1) stavu, a koje izdaju nadležni organi za vazdušni saobraćaj jedne strane ugovornice svakom licu ili određenom prevozniku u vazdušnom saobraćaju ili u odnosu na vazduhoplov koji obavlja ugovoreni saobraćaj na određenim linijama, razlikuju od standarda utvrđenih Konvencijom, a da je ta razlika zabilježena pri Međunarodnoj organizaciji za civilno vazduhoplovstvo, nadležni organi za vazdušni saobraćaj druge strane ugovornice mogu zahtjevati konsultacije u skladu sa članom 14. ovog Sporazuma sa nadležnim organima za vazdušni saobraćaj te strane ugovornice, kako bi se uvjerali da je ta procedura prihvatljiva za njih. Nemogućnost da se postigne zadovoljavajući sporazum stvara osnove za primjenu člana 4. ovog Sporazuma.

Član 7.

Bezbjednost

Svaka strana ugovornica može, u svako doba, da zahtjeva konsultacije koje se odnose na standarde sigurnosti u vezi sa posadom, vazduhoplovom ili njihovim eksploatacijom, a koju je usvojila druga strana ugovornica. Konsultacije se održavaju u roku od 30 dana od podnošenja zahtjeva.

Ako posle konsultacija jedna strana ugovornica smatra da druga strana ugovornica efikasno ne održava i ne sprovodi standarde sigurnosti u bilo kojoj od ovih oblasti koji su bar jednaki minimalnim standardima utvrđenim prema Konvenciji, prva strana ugovornica obavještava drugu stranu ugovornicu o ovim nalazima i mjerama koje treba preduzeti da bi se usaglasili sa minimalnim standardima, a ta druga strana ugovornica preduzima odgovarajuće korektivne mjere. Ako druga strana ugovornica ne preduzme odgovarajuće mjere u roku od 15 dana ili u dužem roku koji može da se dogovori, to će biti razlog za primjenu člana 4. ovog Sporazuma.

I pored obaveza navedenih u članu 33. Čikaške konvencije dogovoreno je da svaki vazduhoplov koji koriste određeni prevoznik ili prevoznici u vazdušnom saobraćaju

jedne strane ugovornice na linijama za teritoriju ili sa teritorije druge strane ugovornice može, dok je na teritoriji druge strane ugovornice, da bude podvrgnut pregledu ovišćenih predstavnika druge strane ugovornice, na vazduhoplovu i oko vazduhoplova radi provjere važnosti dokumentata vazduhoplova i njegove posade i običnog stanja vazduhoplova i njegove opreme (u ovom člani nazvanom "pregled na platformi"), pod uslovom da to ne dovodi do neopravdanog kašnjenja.

Ako bilo koji takav pregled na platformi ili niz pregleda na platformi prouzrokuje:

- a) ozbiljnu zabrinutost da neki vazduhoplov ili korišćenje nekog vazduhoplova nije u skladu sa minimalnim standardima utvrđenim u to vrijeme prema Konvenciji, ili
- b) ozbiljnu zabrinutost da postoji nedostatak efikasnog održavanja i sprovođenja standarda bezbjednosti utvrđenih u to vrijeme prema Konvenciji,

strana ugovornica koja vrši pregled može, za potrebe člana 33. Konvencije da zaključi da zahtjevi prema kojima su uvjerenje ili dozvole za taj vazduhoplov ili posadu tog vazduhoplova izdati ili priznati, ili da zahtjevi prema kojima taj vazduhoplov saobraća nisu jednaki ili viši: od minimalnih standarda utvrđenih prema Konvenciji.

U slučaju da predstavnik dotične kompanije ili kompanija ne dozvoli pristup za potrebe obavljanja pregleda na platformi vazduhoplova, u skladu sa stavom (3) ovog člana, koji koristi određeni prevoznik ili prevoznici u vazdušnom saobraćaju jedne strane ugovornice u skladu sa odredbama ovog člana, druga strana ugovornica može slobodno da zaključi da se javlja ozbiljna zabrinutost navedena u stavu 4 ovog člana i da donese zaključke navedene u tom stavu

Svaka strana ugovornica zadržava pravo da odmah obustavi ili izmjeni dozvolu za obavljanje saobraćaja prevozniku ili prevoznicima u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice u slučaju da prva strana ugovornica zaključi, bilo na osnovu pregleda na platformi, niza pregleda na platformi, odbijanja pristupa radi pregleda na platformi, konsultacija ili na neki drugi način, da je neposredan postupak neophodan radi sigurnosti obavljanja saobraćaja jednog prevoznika u vazdušnom saobraćaju.

Svaki postupak jedne strane ugovornice u skladu sa ovim članom prestaje kada prestane da postoji osnova za preduzimanje tog postupka.

Član 8.

Vazduhoplovna bezbjednost

U skladu sa svojim pravima i obavezama prema međunarodnom pravu, strane ugovornice ponovo potvrđuju da njihova obaveza da štite bezbjednost civilnog vazduhoplovstva od nezakonitih radnji, predstavlja sastavni dio ovog Sporazuma. Bez ograničavanja njihovih prava i obaveza prema međunarodnom pravu, strane

ugovornice posebno postupaju, u skladu sa odredbama Konvencije o krivičnim djelima i nekim drugim aktima izvršenim u vazduhoplovu, potpisane u Tokiju 14. septembra 1963. godine, Konvencije o suzbijanju nezakonitih otmica vazduhoplova, potpisane u Hagu 16. decembra 1970. godine i Konvencije o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva, potpisane u Montrealu 23. septembra 1971. godine, Protokola o suzbijanju nezakonitih akata uperenih protiv bezbjednosti međunarodnih aerodroma, potpisanog u Montrealu 24. februara 1988. godine i bilo koje druge konvencije o vazduhoplovnoj bezbjednosti koja postaje obavezujuća za obje strane ugovornice.

Strane ugovornice, u slučajevima kada je to neophodno, pružaju jedna drugoj svu potrebnu pomoć, radi sprečavanja nezakonitih otmica civilnih vazduhoplova i drugih nezakonitih radnji uperenih protiv bezbjednosti tih vazduhoplova, njihovih putnika i posada, aerodroma i uređaja za vazдушnu plovidbu i bilo koje druge opasnosti uperene protiv bezbjednosti civilnog vazduhoplovstva.

Strane ugovornice u međusobnim odnosima postupaju u skladu sa odredbama o vazduhoplovnoj bezbjednosti, koje je utvrdila Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva u Aneksu uz Konvenciju o međunarodnom civilnom vazduhoplovstvu, u mjeni u kojoj se odredbe o bezbjednosti primjenjuju na strane ugovornice i zahtjevače da korisnici vazduhoplova, u njihovom registru ili korisnici vazduhoplova čije je mjesto poslovanja ili sjedište na njihovoj teritoriji, kao i korisnici aerodroma na njihovoj teritoriji, postupaju u skladu sa odredbama o vazduhoplovnoj bezbjednosti.

Svaka strana ugovornica se slaže da od korisnika vazduhoplova može da zahtjeva da poštuje odredbe o vazduhoplovnoj bezbjednosti, navedene u ovom članu, koje jedna strana ugovornica zahtjeva za ulazak na teritoriju, za vrijeme boravka ili odlaska sa teritorije druge strane ugovornice. Svaka strana ugovornica obezbjeđuje da se na njenoj teritoriji efikasno primjenjuju mjere za zaštitu vazduhoplova i pregled putnika i njihovog ručnog prtljaga i obavljanje odgovarajućih pregleda posade prtljaga, robe i zalha vazduhoplova, prije i za vrijeme ukrcavanja ili utovara. Svaka strana ugovornica s pozučnim pristupom razmatra svaki zahtjev druge strane ugovornice za primjenu opravdanih specijalnih mjera bezbjednosti, zbog određene prijetnje.

U slučaju pojave incidenta ili prijetnje incidentom, nezakonite otmice civilnog vazduhoplova, ili drugih nezakonitih radnji uperenih protiv bezbjednosti tih vazduhoplova, njihovih putnika i posada, aerodroma ili uređaja za vazдушnu plovidbu, strane ugovornice pomažu jedna drugoj tako što olakšavaju komunikaciju i preduzimaju druge odgovarajuće mjere namjenjene za brzo i bezbjedno okončanje incidenta ili prijetnje incidentom.

Član 9.

Komercijalne aktivnosti i prenos sredstava

Određeni prevoznici u vazdušnom saobraćaju jedne strane ugovornice mogu da otvore svoje predstavništvo na teritoriji druge strane ugovornice, u skladu sa racionalnim zakonodavstvom te strane ugovornice.

Određeni prevoznici u vazdušnom saobraćaju jedne strane ugovornice mogu, u skladu sa zakonima i propisima druge strane ugovornice koji se odnose na ulazak, boravak i zapošljavanje, da dovedu i održavaju na teritoriji druge strane ugovornice upravno, prodajno, tehničko, operativno i drugo specijalizovano osoblje za potrebe obavljanja vazdušnog saobraćaja.

Svaka strana ugovornica daje određenim prevoznicima u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice pravo da, u bilo kojoj valuti, prodaju sopstvena prevozna dokumenta na teritoriji druge strane ugovornice, direktno ili preko svojih agencija, tako da svako lice može da kupuje ta prevozna dokumenta, u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom te strane ugovornice.

Svaka strana ugovornica daje određenim prevoznicima u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice, pravo da, na sopstveni zahtjev, prenesu u svoju zemlju višak prihoda ostvarenog na teritoriji države strane ugovornice, od prodaje sopstvenih prevoznih dokumenata na teritoriji druge države, u skladu s deviznim propisima druge strane ugovornice.

Ukoliko jedna strana ugovornica uvede ograničenja na prenos viška prihoda koji ostvare određeni prevoznici u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice, druga strana ugovornica ima pravo da uvede ista ograničenja prevoznicima u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice.

Član 10.

Carina i druge dažbine

Vazduhoplovi koje u međunarodnom vazdušnom saobraćaju koriste određeni avio-prevoznici jedne strane ugovornice, kao i njihova redovna oprema, zalihe goriva i maziva, zalihe koje su na vazduhoplovu (uključujući hranu, piće i duvan), oslobođeni su svih carinskih i drugih uvoznih dažbina, troškova pregleda i ostalih naknada ili taksa, po dolasku na teritoriju druge strane ugovornice, pod uslovom da ta oprema i te zalihe ostanu na vazduhoplovima, dok ne napuste teritoriju te strane ugovornice.

Od istih dažbina i taksa navedenih u paragrafu (1) ovog člana, izuzev naknada za pružene usluge, oslobođaju se:

a) zaliha vazduhoplova unijete na vazduhoplovu na teritoriji strane ugovornice namjenjene za korišćenje na vazduhoplovu koji obavlja međunarodni vazdušni saobraćaj druge strane ugovornice,

b) rezervni djelovi i oprema unijeti na teritoriju jedne strane ugovornice radi održavanja ili popravke vazduhoplova koje u međunarodnom saobraćaju koristi određeni prevoznik druge strane ugovornice;

c) gorivo i maziva namjenjeni za snabdjevanje vazduhoplova koji prilikom obavljanja međunarodnog vazdušnog saobraćaja koristi određeni prevoznik u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice, čak i kada ove zalihe treba da se iskoriste na dijelu puta iznad teritorije strane ugovornice na kojoj su unijeti na vazduhoplov.

Zalihe, rezervni djelovi i oprema navedeni u stavu 2, tačke a), b) i c) ovog člana može se zahtijevati da se drže pod nadzorom ili kontrolom odgovarajućih nadležnih organa.

Redovna oprema vazduhoplova, zalihe i rezervni djelovi vazduhoplova zadržani na vazduhoplovu koji koristi određeni prevoznik u vazdušnom saobraćaju jedne ili druge strane ugovornice mogu da se iskrcaju na teritoriju druge strane ugovornice samo uz saglasnost carinskih organa te strane ugovornice. U tom slučaju, mogu da se stave pod nadzor njenih carinskih organa do vremena dok ne napuste teritoriju te strane ugovornice ili se na drugi način potroše u skladu sa carinskim propisima.

Potrebna dokumenta određenog prevoznika u vazdušnom saobraćaju jedne ili druge strane ugovornice, avio karte, avio tovarne listove i reklamni materijal izuzeti su od carina i drugih uvoznih dažbina i taksa na teritoriji druge strane ugovornice.

Prtljag, roba i pošta u direktnom tranzitu izuzeti su od carina i drugih uvoznih dažbina, naknada ili taksa.

Takođe su izuzeti od istih dažbina, naknada i taksa:

- 1) sve vrste telekomunikacione opreme, kao što je oprema za prenos podataka ili druga bežična oprema za korišćenje na aerodromu,
- 2) kompjuterski sistemi, koje prevoznici u vazdušnom saobraćaju isključivo koriste za rezervacije i u operativne svrhe.

Član 11.

Naknade korisnika

Naknade za korišćenje aerodroma, njegovih postrojenja, tehničkih i drugih sredstava i usluga, kao i naknade za korišćenje sredstava za vazдушnu plovidbu, sredstava veza i usluga moraju biti u skladu sa cjenovnikom koje je svake strana ugovornica utvrdila na svojoj teritoriji, u skladu sa svojim nacionalnim propisima i u skladu sa članom 15 Konvencije.

Član 12.

Regulisanje kapaciteta i odobravanje redova letenja

Određeni prevoznici u vazдушnom saobraćaju strana ugovornica imaju jednake mogućnosti za obavljanje ugovorenog saobraćaja na određenim linijama, između svojih teritorija.

Prilikom obavljanja ugovorenog saobraćaja, određeni prevoznici u vazдушnom saobraćaju svake strane ugovornice, uzimaju u obzir interese određenih prevoznika, u vazдушnom saobraćaju druge strane ugovornice, kako ne bi ugrožavali saobraćaj, koji obezbjeđuju drugi prevoznici na istovoj liniji ili dijelu istih linija.

Ugovoreni saobraćaj određenih prevoznika u vazдушnom saobraćaju strana ugovornica ima za cilj obezbjeđivanje kapaciteta pri opravdanom faktoru opterećenja, koji odgovara tekućim i opravdano predviđenim zahtjevima za prevoz putnika, robe i pošte između teritorija obje strane ugovornice.

Kapacitet, frekvencija saobraćaja i tip vazduhoplova koji će koristiti određeni prevoznici u vazдушnom saobraćaju strana ugovornica, u ugovorenom saobraćaju, odobravaju nadležni organi za vazdušni saobraćaj strana ugovornica.

Određeni prevoznik u vazдушnom saobraćaju svake strane ugovornice podnosi red letenja na saglasnost nadležnim organima za vazdušni saobraćaj druge strane ugovornice, najkasnije trideset (30) dana, prije datuma uvođenja saobraćaja na određenim linijama. U izuzetnim slučajevima ovaj rok može da se skрати uz saglasnost nadležnih organa strana ugovornica.

Član 13.

Statistički podaci

Nadležni organi za vazdušni saobraćaj jedne strane ugovornice dostavljaju nadležnim organima za vazdušni saobraćaj druge strane ugovornice, na njihov

opravdani zahtjev, periodične i druge statističke podatke koji se odnose na ugovoreni saobraćaj obavljen u dogovorenom periodu.

Član 14.

Konsultacije

Svaka strana ugovornica ili njeni nadležni organi za vazdušni saobraćaj mogu, bilo kada, da zahtjevaju konsultacije sa drugom stranom ugovornicom ili njenim nadležnim organima za vazdušni saobraćaj. Konsultacije koje zahtjeva jedna od strana ugovornica ili njihovi nadležni organi za vazdušni saobraćaj započinju u roku od šezdeset (60) dana od dana podnošenja zahtjeva jedne od strana, osim ako se strane ugovornice drugačije ne dogovore.

Član 15.

Izmjene i dopune

Ukoliko jedna ili druga strana ugovornica procjeni da bi trebalo izmijeniti i dopuniti bilo koju odredbu ovog Sporazuma, ona može da zahtjeva konsultacije, u skladu sa članom 14 ovog Sporazuma, sa drugom stranom ugovornicom u vezi predloženih izmjena i dopuna. Te konsultacije započinju u roku od šezdeset (60) dana od dana prijema zahtjeva jedne strane ugovornice, osim ako se nadležni organi za vazdušni saobraćaj strana ugovornica ne dogovore o produžetku tog roka. Svake tako dogovorene izmjene i dopuna stupa na snagu kada strane ugovornice obavijeste jedna drugu, razmjenom diplomatskih nota, da su ih potvrdile u skladu sa svojim nacionalnim zakonodavstvom.

Sve izmjene i dopune Aneksa uz ovaj Sporazum vrše se sporazumno između nadležnih organa za vazdušni saobraćaj strana ugovornica i potvrđuju se razmjenom diplomatskih nota.

Član 16.

Rješavanje sporova

Ukoliko između strana ugovornica dođe do spora u pogledu tumačenja ili primjene ovog Sporazuma i njegovog Aneksa, strane ugovornice nastoje da ga riješe pregovorima.

Ukoliko strane ugovornice ne postignu sporazum pregovorima, spor se predaje, na zahtjev jedne ili druge strane ugovornice, Arbitražnom sudu sastavljenom od tri arbitra, od kojih po jednog imenuje svaka strana ugovornica, a imenovani arbitri određuju trećeg arbitra. Svaka strana ugovornica imenuje jednog arbitra u roku od šezdeset (60) dana od dana kada jedna ili druga strana ugovornica primi od druge

obavještenje diplomatskim putem kojim se zahtjeva arbitraža spora od strane takvog suda, a treći arbitar se određuje u roku od narednih šezdeset (60) dana. Ako ni jedna strana ugovornica ne imenuje svog arbitra u određenom roku, jedna ili druga strana ugovornica može da zahtjeva od predsjednika Savjeta Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva, da odredi arbitra ili arbitre, zavisno od slučaja. Ako je predsjednik Savjeta Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva državljanin jedne ili druge strane ugovornice, od potpredsjednika tog Savjeta, ili ukoliko je i on državljanin jedne ili druge strane ugovornice, od člana Savjeta koji je državljanin neke treće zemlje, može se zahtijevati da odredi navedene arbitre.

Arbitražni sud sam određuje svoju proceduru.

Svaka strana ugovornica snosi troškove arbitra koga je imenovala.

Troškove Arbitražnog suda dijele podjednako strane ugovornice

Strane ugovornice se obavezuju da poštuju svaku odluku Arbitražnog suda.

Član 17.

Otkazivanje i prestanak važenja Sporazuma

Jedna ili druga strana ugovornica može, u svako doba, pisanim obavještenjem, diplomatskim putem, da obavijesti drugu stranu ugovornicu o svojoj namjeri da otkáže ovaj Sporazum. Takvo obavještenje istovremeno se dostavlja i Međunarodnoj organizaciji civilnog vazduhoplovstva.

U tom slučaju, Sporazum prestaje da važi dvanaest (12) mjeseci od datuma kada druga strana ugovornica primi to obavještenje, osim ako se obavještenje o prestanku važnosti ne povuče sporazumno prije isteka tog roka. Ako druga strana ugovornica ne potvrdi prijem, smatraće se da je obavještenje primijeno četrnaestog (14.) dana po prijemu obavještenja od strane Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva.

Član 18.

Usaglašenost sa multilateralnim sporazumima

Ako neki multilateralni sporazum koji se odnosi na oblast vazdušnog saobraćaja ili koji se odnosi na bilo koje pitanje obuhvaćeno ovim Sporazumom, a koji su prihvatile obje strane ugovornice, stupi na snagu, Sporazum će biti izmijenjen u skladu sa odredbama tog multilateralnog sporazuma.

U slučaju da samo jedna strana pristupi multilateralnom sporazumu, organizovaće se konsultacije između strana ugovornica.

Član 19.

Registracija

Sporazumi, Aneksi sporazuma i sve izmjene i dopune Sporazuma, registruju se kod Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva od strane Vlade Crne Gore.

Član 20.

Stupanje na snagu

Ovaj Sporazum stupa na snagu danom prijema posljednjeg pisanog obavještenja, poslanog diplomatskim putem, kojim bilo koja strana ugovornica obavještava drugu stranu ugovornicu da su ispunjeni njeni unutrašnjo-pravni uslovi za stupanje ovog Sporazuma na snagu.

Ovaj Sporazum se primjenjuje privremeno od dana potpisivanja.

U potvrdu čega su, dolje potpisani, propisno ovlašćeni od svojih vlada, potpisali ovaj Sporazum.

Sačinjeno u Podgorici, dana 25 DECEMBRA ²⁰⁰⁸ godine u dva originalna primjjerka, svaki na makedonskom, crnogorskom i na engleskom pri čemu su sva tri teksta autentična. U slučaju razlika u tumačenju, mjerodavan je tekst na engleskom jeziku.

Za Vladu
Republike Makedonij

Za Vladu
Crne Gore

ANEKS

a) Prevoznici u vazdušnom saobraćaju koje je odredio nadležni organ za vazdušni saobraćaj Republike Makedonije imaju pravo da obavljaju redovan međunarodni vazdušni saobraćaj u oba pravca na linijama utvrđenim u daljem tekstu:

Mjesta polijetanja	Mjesta međuslijetanja	Mjesta slijetanja	Mjesta dalje
Mjesta u Republici Makedoniji	Mjesta koja će biti naknadno određena	Mjesta slijetanja u Crnoj Gori	Mjesta koja će biti naknadno određena

b) Prevoznici u vazdušnom saobraćaju koje je odredio nadležni organ za vazdušni saobraćaj Crne Gore imaju pravo da obavljaju redovan međunarodni vazdušni saobraćaj u oba pravca na linijama utvrđenim u daljem tekstu:

Mjesta polijetanja	Mjesta međuslijetanja	Mjesta slijetanja	Mjesta dalje
Mjesta u Crnoj Gori	Mjesta koja će biti naknadno određena	Mjesta u Republici Makedoniji	Mjesta koja će biti naknadno određena

c) Moguće korišćenje prava pete i šeste slobode može da se dogovori posebnim ugovorom između nadležnih organa za vazdušni saobraćaj strana ugovornica, za sva mjesta međuslijetanja i mjesta dalje

d) Dok obavljaju ugovoreni saobraćaj na određenim linijama, određeni prevoznici u vazdušnom saobraćaju jedne strane ugovornice mogu da sklapaju *Code share* sporazume sa određenim prevoznicima u vazdušnom saobraćaju druge strane ugovornice.

Code sharing sporazumi dostavljaju se na uvid vazduhoplovnim vlastima obje strane ugovornice.

AGREEMENT
BETWEEN THE GOVERNMENT OF THE REPUBLIC OF MACEDONIA
AND
THE GOVERNMENT OF MONTENEGRO ON AIR SERVICES

The Government of the Republic of Macedonia and the Government of Montenegro (hereinafter, "the Contracting Parties");

Being Parties to the Convention on International Civil Aviation, opened for signature at Chicago on December 7, 1944;

Desiring to conclude an Agreement for the purpose of establishing regular air services between their respective territories;

HAVE AGREED AS FOLLOWS:

Article 1

Definitions

For the purposes of this Agreement, unless otherwise stated, the term:

1. "Convention" means the Convention on International Civil Aviation, opened for signature at Chicago on December 7, 1944, and includes:
  - a) any Annex or any amendment thereto adopted under Article 90 of the Convention, insofar as such Annex or amendment is at any given time effective for both Contracting Parties, and
  - b) any amendment that had entered into force under Article 94 of the Convention and has been ratified by both Contracting Parties;
2. "Agreement" means this Agreement, its Annexes and Appendix, and any amendments thereto;
3. "Aeronautical authorities" means the Civil Aviation Authorities of both Contracting Parties, and any person or agency authorized to exercise the functions performed by the above mentioned authorities;
4. "Designated airline" means an airline designated and authorized in accordance with Article 3 of this Agreement;

5. "Agreed services" means any scheduled air service operated on the routes specified in the Annex to this Agreement for the carriage of passengers, baggage, cargo, and mail, separately or in combination;
6. "Capacity" means:
  - a) in relation to an aircraft, the payload of that aircraft available on a route or section of a route.
  - b) in relation to a specified air service, the capacity of the aircraft used on such service multiplied by the frequency operated by such aircraft over a given period on a route or section of a route.
7. "Territory" in relation to a State has the meaning assigned to it in Article 2 of the Convention;
8. "Air service", "International air service", "Airline" and "Stop for non-traffic purposes" have the meanings respectively assigned to them in Article 96 of the Convention;
9. "User charges" means, in accordance with Article 11 of this Agreement, a charge imposed on airlines for the use of airport, airport installation, technical and other facilities and services as well as charges for air navigation, aviation security facilities and communication services.
10. "Stores" means articles of ready consumable nature for use or sale on board an aircraft during flight, including commissary supplies;

Article 2

Grant of Traffic Rights

Each Contracting Party grants to the other Contracting Party the rights specified in this Agreement for the purpose of operating of international air services by the designated airlines of the other Contracting Party:

- a) the right to fly across the territory of the other Contracting Party without landing
- b) the right to make stops in the territory of the other Contracting Party for non-traffic purposes; and
- c) the right to make stops in the territory of the other Contracting Party, at the points specified in the Annex to this Agreement, for the purposes of embarking of passengers, cargo or mail, in international air traffic, separately or in combination.

Nothing in this Article shall be deemed to confer on the designated airline or airlines of one Contracting Party the rights to take on board, in the territory of the other Contracting Party, passengers, their baggage, cargo, or mail carried for compensation between points in the territory of one or other Contracting Party.

If because of armed conflict, political disturbance, special or unusual circumstances, designated airline of one Contracting Party is not capable to perform a service on its scheduled route, the other Contracting Party shall use its best to facilitate the continued operation of such service through suitable, temporary arrangements.

Article 3

Designation and Authorization

Each Contracting Party shall have the right to designate, and inform, through diplomatic channels the other Contracting Party, one or more airlines for the purpose of operating the agreed services on the specified routes, and to withdraw or alter such designations by written notification as well. On receipt of such designation, the competent authorities of the other Contracting Party shall, subject to the provisions of this Article, grant to the airline so designated, the appropriate operating authorization.

The Aeronautical Authorities of one Contracting Party may require that, before granting the appropriate operating authorization, the airline designated by the other Contracting Party that it is qualified to fulfil the conditions prescribed under the laws and regulations normally applied to the operation of international air services by such authorities in conformity with the provisions of the Convention.

Each Contracting Party shall have the right to refuse to grant the operating authorization referred to in this Article, or to impose such conditions as it may deem necessary on the exercise by the designated airline of the rights specified in Article 2 of the present Agreement, in any case, where the said Contracting Party is not assured that the other Contracting Party designating the airline or its citizens have substantial ownership and effective control of that airline.

At any time, after the provisions of this Article have been complied with, the airline so designated and authorized may start to operate the agreed services provided that such services shall not be operated unless timetable is established in accordance with the Article 12 of this Agreement.

Article 4

Revocation of Authorization

Each Contracting Party shall have the right to revoke an operating authorization or to suspend the exercise of the rights specified in Article 2 of this Agreement by the airline designated by the other Contracting Party, or to impose such conditions, as it may deem necessary on the exercise of these rights, in any case, if:

- a) such airline is unable to prove that it is qualified to fulfil the conditions prescribed under the laws and regulations which these Authorities normally and reasonably apply to the operation of international air services in conformity with the Convention;
- b) failure by that airline to comply with the laws and/or regulations of the Contracting Party granting these rights; or,
- c) the airline otherwise fails to operate in accordance with the conditions prescribed under the present Agreement.

Unless immediate suspension, revocation or imposition of the conditions mentioned in paragraph 1 of this Article is essential to prevent further infringements of laws or regulations, such right shall be exercised only after consultations with the other Contracting Party. In such a case consultations shall begin within a period of forty-five (45) days from the date of request made by either Contracting Party for consultations.

Article 5

Applicability of Laws and Regulations

The laws and regulations of one Contracting Party governing entry into, stay or departing from its territory of aircraft engaged in international air navigation or to the operation and navigation of such aircraft over that territory, shall be applied with by the designated airline of the other Contracting Party upon entrance into.

The laws and regulations of one Contracting Party respecting entry, stay and departure from its territory related to the procedure for passports, customs, currency control and quarantine shall be applied by the designated airline of the other Contracting Party and its crews, passenger, cargo and mail.

Passengers, baggage, cargo and mail in direct transit across the territory of one Contracting Party and not leaving the area of the airport reserved for such purpose shall only be subject to a simplified control, except in respect to measures for

security, acts of violence, air piracy and smuggling controlled substances and radioactive materials.

Baggage, cargo and mail in direct transit shall be exempt from customs duties and other similar taxes.

Article 6

Recognition of Certificates and Licenses

Certificates of airworthiness, certificates of competency and licenses issued or rendered valid by one Contracting Party, and still in force, shall be recognized as valid by the other Contracting Party for the purpose of operating services provided for in this Agreement, provided that the requirements under which such certificates or licenses were issued or rendered valid are equal to or above the minimum standards which are or may be established pursuant to the Convention.

Each Contracting Party reserves the right to refuse to recognize, for the purpose of flights above its own territory, certificates of competency and licenses granted to its own nationals or rendered valid for them by the other Contracting Party or by any other State.

If the privileges or conditions of the licenses or certificates referred to in paragraph (1) above, issued by the Aeronautical Authorities of one Contracting Party to any person or designated airline or in respect of an aircraft operating the agreed services on the specified routes would permit a difference from the standards established under the Convention and which difference has been filed with the Civil Aviation Organization, the Aeronautical Authorities of the other Contracting Party may request consultations in accordance with Article 14 of this Agreement with the Aeronautical Authorities of that Contracting Party with a view to satisfying themselves that the practice in question is acceptable to them. Failure to reach a satisfactory agreement will constitute grounds for the application of Article 4 of this Agreement.

Article 7

Safety

Either Contracting Party may, at any time, request consultations concerning the safety standards adopted by the other Contracting Party relating to aircrew, aircraft, and operation of the designated airline. Such consultations shall take place within 30 days of that request.

If, following such consultations, one Contracting Party finds that the other Contracting Party does not effectively maintain and administer safety standards and requirements in these areas that are at least equal to the minimum standards that may be established pursuant to the Convention, the first Contracting Party shall notify the other Contracting party of such findings and the steps considered necessary to conform with these minimum standards, and the other Contracting Party shall take appropriate corrective action. In the event that the other Contracting Party does not take such appropriate corrective action within 15 days or longer period as may be agreed, it will constitute grounds for the application of Article 4 of this Agreement.

Notwithstanding the obligations mentioned in Article 33 of the Convention it is agreed that any aircraft operated by or, under a lease arrangement, on behalf of the airline or airlines of one Contracting Party on services to or from the territory of the other Contracting Party may, while within the territory of the other Contracting Party, be made the subject of an examination by the authorised representatives of the other Contracting Party, on board and around the aircraft to check both the validity of the aircraft documents and those of its crew and the apparent condition of the aircraft and its equipment (in this Article called "ramp inspection"), provided this does not lead to unreasonable delay.

If any such ramp inspection or series of ramp inspections gives rise to:

- a) serious concerns that an aircraft or the operation of an aircraft does not comply with the minimum standards established at that time pursuant to the Convention; or
- b) serious concerns that there is a lack of effective maintenance and administration of safety standards established at that time pursuant to the Convention;

the Contracting Party carrying out the inspection shall, for the purposes of Article 33 of the Convention, be free to conclude that the requirements under which the certificate or licences in respect of that aircraft or in respect of the crew of that aircraft had been issued or rendered valid or that the requirements under which that aircraft is operated are not equal to or above the minimum standards established pursuant to the Convention.

In the event that access for the purpose of undertaking a ramp inspection of an aircraft operated by the airline or airlines of one Contracting Party in accordance with paragraph (3) of this Article is denied by a representative of that airline or airlines, the other Contracting Party shall be free to infer that serious concerns of the type referred to in paragraph (4) of this Article above arise and draw the conclusions referred in that paragraph.

Each Contracting Party reserves the right to suspend or vary the operating authorisation of an airline or airlines of the other Contracting Party immediately in the event the first Contracting Party concludes, whether as a result of a ramp inspection,

a series of ramp inspections, a denial of access for ramp inspection, consultation or otherwise, that immediate action is essential to the safety of an airline operation.

Any action by one Contracting Party in accordance with this Article shall be discontinued once the basis for the taking of that action ceases to exist.

Article 8

Aviation Security

In accordance with their rights and obligations under international law, the Contracting Parties reaffirm that their obligation to each other to protect the security of civil aviation against acts of unlawful interference forms an integral part of this Agreement. Without limiting the generality of their rights and obligations under international law, the Contracting Parties shall in particular act in conformity with the provisions of the Convention on Offences and Certain Other Acts Committed on Board Aircraft, signed at Tokyo on September 14, 1963, the Convention for the Suppression of Unlawful Seizure of Aircraft, signed at The Hague on December 16, 1970, and the Convention for the Suppression of Unlawful Acts against the Safety of Civil Aviation, signed at Montreal on September 23, 1971, the Protocol for the Suppression of Unlawful Acts of Violence at Airports Serving International Civil Aviation, done at Montreal on February 24, 1988, and any other air security related convention that may become obligatory for both Contracting Parties.

The Contracting Parties shall provide upon request all necessary assistance to each other to prevent acts of unlawful seizure of civil aircraft and other unlawful acts against the safety of such aircraft, of their passengers and crew, and of airports and air navigation facilities, and to address any other threat to the security of civil aviation.

The Contracting Parties shall, in their mutual relations, act in conformity with the aviation security provisions established by the International Civil Aviation Organization and designated as Annexes to the Convention; they shall require that operators of aircraft of their registry, operators of aircraft who have their principal place of business or permanent residence in their territory, and the operators of airports in their territory act in conformity with such aviation security provisions.

Each Contracting Party agrees that such operators of aircraft may be required to observe the aviation security provisions referred to in this Article required by the other Contracting Party for entry into, while within, or departure from the territory of that other Contracting Party. Each Contracting Party shall ensure that adequate measures are effectively applied within its territory to protect the aircraft and to screen passengers and their carry-on items and to carry out appropriate checks on crew, baggage, cargo and aircraft stores prior to and during boarding or loading. Each Contracting Party shall also give positive consideration to any request from the

other Contracting Party for reasonable special security measures to meet a particular threat.

When an incident or threat of an incident of unlawful seizure of aircraft or other unlawful acts against the safety of passengers, crew, aircraft, airports or air navigation facilities occurs, the Contracting Parties shall assist each other by facilitating communications and other appropriate measures intended to terminate rapidly and safely such incident or threat.

Article 9

Commercial Activities and Transfer of Revenues

The designated airlines of each Contracting Party shall have the right to establish offices in the territory of the other Contracting Party, in accordance with national legislation of that Contracting Party.

The designated airlines of each Contracting Party shall be entitled, in accordance with the laws and regulations of the other Contracting Party relating to entry, residence, and employment, to bring in and maintain in the territory of the other Contracting Party managerial, sales, technical, operational, and other specialist staff required for the provision of air transportation.

Each Contracting Party shall grant, to the designated airlines of the other Contracting Party, the right to engage in the sale of air transportation, in any currency, in the territory of the other Contracting Party directly or through its agents and any person shall be able to purchase such transportation in accordance with the national laws and regulations.

Each Contracting Party shall grant, to the designated airlines of the other Contracting Party, the right to transfer to its country on demand, in accordance with the national regulations in force, the excess of receipts over expenditure achieved in connection with the carriage of passengers, cargo and mail on the agreed services in the territory of the other Contracting Party.

If one Contracting Party imposes restrictions on the transfer of the excess of receipts achieved by the designated airlines of the other Contracting Party, the other Contracting Party will also have the right to impose the same restrictions to the designate airlines of the other Contracting Party.

Article 10

Customs Duties and Charges

Aircraft operated on the international air services by the designated airlines of one Contracting Party, as well as their normal equipment, fuel and lubricants, aircraft stores (including food, beverages and liquor, and tobacco), shall on entering into the territory of the other Contracting Party, be exempt from all import restrictions, property taxes and capital levies, customs duties, excise taxes, and similar fees and charges, provided that such equipment and supplies remain on board the aircraft, while on the territory.

There shall also be exempt from the taxes, levies, duties, fees and charges referred to in paragraph 1 of this Article, with the exception of charges based on the cost of the service rendered:

- a) aircraft stores introduced into or supplied in the territory of a Contracting Party and taken on board for use on outbound aircraft of an designated airline of the other Contracting Party engaged on international air services;
- b) ground equipment and spare parts introduced into the territory of a Contracting Party for the servicing, maintenance, or repair of aircraft of designated airline of the other Contracting Party used on international air services;
- c) fuel and lubricants introduced into or supplied in the territory of a Contracting Party for use in an aircraft of an airline of the other Contracting Party engaged in international air transportation, even when these supplies are to be used on a part of the journey performed over the territory of the Contracting Party in which they are taken on board.

Equipment and supplies referred to in paragraph 2, items a, b and c of this Article may be required to be kept under the supervision or control of the appropriate authorities.

The regular airborne equipment, as well as the materials and supplies normally retained on board the aircraft of designated airline of either Contracting Party may be unloaded in the territory of the other Contracting Party only with the approval of the Customs Authorities of that Contracting Party. In such case, they may be placed under supervision of the said authorities up to such time as they are re-exported or otherwise disposed of in accordance with customs regulations.

Items of the designated airline of either Contracting Party introduced into the territory of the other Contracting Party, airline tickets, air waybills as well as airline promotional materials shall be exempt from all customs duties, inspection fees and other duties or charges.

Baggage, cargo and mail in direct transit shall be exempt from customs duties and other duties and taxes.

There shall also be exempt from all customs duties and/or taxes, to:

- a) telecommunications equipment such as equipment for data transmission and other wireless equipment for use within the airport;
- b) airline computer equipment used exclusively for reservation and operational purposes.

Article 11

User Charges

Charges for the use of airport, airport installations, technical and other facilities and services as well as charges for air navigation, or aviation security facilities or / and communication services must be in line with the pricing established by each Contracting Party on its territory, in accordance with its national legislation and in accordance with Article 15 of the Convention.

Article 12

Capacity Regulations and Approval of Timetables

The designated airlines of the Contracting Parties shall be afforded fair and equal treatment in order that they may enjoy equal opportunities in the operation of the agreed services on the specified routes.

In operating the agreed services the designated airline of each Contracting Party shall take into account the interests of the designated airline of the other Contracting Party so as not to affect unduly the services which the latter provides on the whole or part of the same routes.

The agreed services provided by the designated airlines of the Contracting Parties shall have as their primary objective the provision, at a reasonable load factor or capacity adequate to carry the current and reasonable anticipated requirements for carriage of passengers, cargo and mail between the territories of both Contracting Parties.

The capacity to be provided including the frequency of services and the type of aircraft to be used by the designated airlines of the Contracting Parties on the agreed services shall be agreed upon by the Aeronautical Authorities.

The designated airlines of each Contracting Party shall submit for approval the flight timetables to the Aeronautical Authorities of the other Contracting Party not later than thirty days prior to the introduction of services on the specified routes. In special cases, this time limit may be reduced subject to the approval of the said authorities.

Article 13

Statistics

The Aeronautical Authorities of either Contracting Party shall submit to the Aeronautical Authorities of the other Contracting Party at their request such periodic or other statements of statistics as may be reasonably required for the purpose of reviewing the capacity provided on the agreed services by the designated airlines of the first Contracting Party.

Article 14

Consultations

Either Contracting Party or its authorities may, at any time, request consultations with other Contracting Party or its authorities relating to this Agreement. Such consultations shall begin at the earliest possible date, but not later than 60 days from the date the other Contracting Party receives the request unless otherwise agreed.

Article 15

Amendments

If either of the Contracting Parties considers it desirable to amend any provision of this Agreement, it may request consultations related to amendments with other Contracting Party in accordance with Article 14 of this Agreement. Such consultations shall begin within a period of 60 days from the date of receipt of the request, unless the competent authorities agree to prolong this period. Amendments so agreed shall come into effect when confirmed, in accordance with national legislation, by an exchange of notes, through the diplomatic channel.

Competent authorities of each Contracting Party shall agree on any amendment to Annex to the Agreement and confirm such amendments by an exchange of notes, through the diplomatic channel.

Article 16

Settlement of Disputes

If any dispute arises between the Contracting Parties relating to the interpretation or application of this Agreement and its Annex, the Contracting Parties shall in the first place endeavour to settle it by negotiations.

If the Contracting Parties fail to reach a settlement, the dispute shall be referred to, on request of either Contracting Party, a Tribunal of three arbitrators, one to be nominated by each Contracting Party and the third to be agreed upon by the two so nominated. Each of the Contracting Parties shall nominate an arbitrator within a period of sixty (60) days from the date of receipt, by either Contracting Party from the other, of a notice, through diplomatic channels, requesting arbitration of the dispute by such a Tribunal and the third arbitrator shall be appointed within a further period of sixty (60) days. If either of the Contracting Parties fails to nominate its arbitrator within the period specified, the President of the Council of the International Civil Aviation Organization may be requested by either Contracting Party to appoint an arbitrator or arbitrators as the case may require; provided that if the President of the Council of the International Civil Aviation Organization is a national of either Contracting Party, the Senior Vice-President of the Council or if he is such a national, the Senior Member of the Council who is not such a national may be requested to make the appointments as the case may be.

The Tribunal shall determine its own procedures.

Each Party shall bear the cost of its appointed arbitrator.

The expenses of the arbitral tribunal shall be shared equally by the Contracting Parties.

Each Contracting Party shall give full effect to any decision or award of the arbitral tribunal.

Article 17

Termination of the Agreement

Either Contracting Party may, at any time, give notice in writing, through diplomatic channels to the other Party of its decision to denounce this Agreement. Such notice shall be communicated simultaneously to the International Civil Aviation Organization.

In such a case, this Agreement shall cease to be in force (12) twelve months after the date of receipt of the notice by the other Contracting Party, unless the notice is withdrawn by agreement of the Contracting Parties before the end of this period. If the other Contracting Party fails to acknowledge receipt of the notice, the notice shall be deemed to have been received fourteen days after the International Civil Aviation Organization has received its copy.

Article 18

Conformity with Multilateral Conventions

In the event of conclusion of a Multilateral Convention or an agreement concerning air service to which both Contracting Parties adhere, this Agreement shall be modified to conform to the provisions of such Convention or Agreement.

In case that only one Party adheres to a Multilateral Convention or Agreement concerning air services, consultations shall be arranged between the two Contracting Parties.

Article 19

Registration

This Agreement and all amendments thereto shall be registered with the International Civil Aviation Organization by the Government of Montenegro.

Article 20

Entry into Force

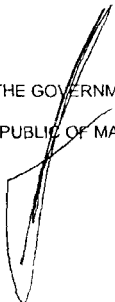
The present Agreement shall enter into force on the date of the receipt of the latter notification by which the Contracting Parties to the Agreement notify each other, through diplomatic channels, of the completion of their respective legal requirements for entry into force.

This Agreement shall be provisionally applied upon signature.

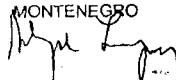
IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto by their respective Governments, have signed this Agreement.

DONE at Podgorica on 25.12.2008 in two original copies, each in the Macedonian, Montenegrin and English languages, each text being equally authentic. In any case of divergence in interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF MACEDONIA

FOR THE GOVERNMENT OF
MONTENEGRO

ANNEX

- a) The Airlines designated by the Civil Aviation Authority of the Republic of Macedonia shall be entitled to perform scheduled international air services between points on the following routes:

initial points	intermediate points	points of destination	points beyond
Points in the R. Macedonia	to be determined	Points in Montenegro	to be determined

- b) The Airlines designated by the Civil Aviation Authority of Montenegro shall be entitled to perform scheduled international air services between points on the following routes:

initial points	intermediate points	points of destination	points beyond
Points in Montenegro	to be determined	Points in the R. Macedonia	to be determined

- c) The fifth and sixth freedom traffic rights to/from any intermediate or beyond point may be exercised only if the aeronautical authorities of both Contracting Parties conclude a special agreement on it.
- d) The designated airlines, operating agreed services, of each Contracting Party may enter in Code share agreement with designated airlines of the other Contracting Party.

Code sharing agreements shall be notified to the aeronautical authorities of the Contracting Parties.

Член 3

Агенцијата за цивилно воздухопловство на Република Македонија се определува како надлежен орган на државната управа што ќе се грижи за извршување на Спогодбата помеѓу Владата на Република Македонија и Владата на Црна Гора за редовен воздушен сообраќај.

Член 4

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во "Службен весник на Република Македонија".

ОБРАЗЛОЖЕНИЕ НА ПРЕДЛОГOT НА ЗАКОНOT

А. Уставна основа за донесување на законот

Уставната основа за донесување на законот што се предлага е содржана во член 68 став 1 алинеја 6 од Уставот на Република Македонија според кој, Собранието на Република Македонија со закон ги ратификува меѓународните договори на Република Македонија.

Б. Причини поради кои се предлага ратификацијата на меѓународниот договор

Со Спогодбата помеѓу Владата на Република Македонија и Владата на Црна Гора за редовен воздушен сообраќај се обезбедуваат услови определените авиопревозници од Република Македонија да може да отворат свои претставништва на територијата на другата договорна страна и да одржуваат редовен воздушен сообраќај помеѓу двете земји, доколку ги исполнуваат сите услови утврдени со Спогодба.

Врз основа на оваа Спогодба, на авиопревозниците од двете страни им се дава право слободно да ги продаваат услугите во воздушниот сообраќај на териториите на двете земји, директно или индиректно преку посредници, во која било валута согласно законите кои се во сила за секоја од договорните страни.

Исто така, им се овозможува на авиопревозниците од двете договорни страни да отвораат претставништва и да вработуваат персонал или пак по сопствен избор да користат услуги на која било организација, односно компанија.

Од сето горенаведено може да се заклучи дека со оваа Спогодба ќе се отворат нови можности за проширување на македонскиот воздухопловен пазар што е повољно од економска гледна точка, ќе се унапредат билатералните односи меѓу двете земји на политички, стопански, културен и секаков друг план и ќе се создадат поголеми можности за патувањата јавност на земјата.

В. Оценка за тоа дали меѓународниот договор бара донесување на нови или измена на важечките закони

Оваа Спогодба не бара донесување на нови или измена на важечки закони.

Г. Оценка за потребата од ангажирање финансиски средства од Буџетот на Република Македонија за спроведување на меѓународниот договор

За спроведување на меѓународниот договор не е потребно ангажирање на финансиски средства од Буџетот на Република Македонија.